

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

V upravi stane mesečno Din 7—

NOVIČAS

Uredništvo in tiskarnišvo v Koroški ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 30 — Telefon tiskarnice št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22-50
za en mesec Din 7-50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Delovno ljudstvo v urste!

Kapitalistični sistem in veliki kapital je svetovna vojna neizmerno ojačala. Med vojsko in posebno po vojski je zapadel velik del človeštva zlatemu teletu. Kapitalizem je vrzel od sebe vso sramoto in se je vrzel z vso silo v boj, da na svoj račun osiromaši in pogazi delovne sloje.

Po kapitalističnih javnih in tajnih delavnicah, bankah, izvozniki trgovini, tajnih menjalnicah valut in pa tihotapstva, časopisja, po parlamentarnih in ministrskih kabinetih itd., srečavamo proračunjen in celo z masko dobrotnika, ognjen sistem javnega ropa nad delavnim narodom. Skoro vseh vlad na svetu prva skrb je, kako izrabljati razmere v namene lastne materialne koristi. Zato ne vidimo nikjer dobre volje, ustvariti red in izčistiti kalne vode nesporazuma in medsebojnega nezaupanja.

Vzrok temu dejstvu leži v kapitalističnemu ribolovu v kalnih vodah.

Kapitalizem, okrepljen po novih silah in s pomočjo vlad, se je lotil tudi silnega napada na delavske obrambne zgradbe. V ta namen se poslužuje podkupljivih kreator med delavci, poslanci, državniški in uradniki.

Delavske organizacije, ki so obstale zdrobiti kapitalizem, so danes inficirane. Socialna demokracija se je daleč, daleč oddaljila svojemu prvotnemu programu. In danes more biti z njo zadovoljen vsak kapitalist, ki vidi pred seboj rad »mehko župco«.

Da bi hodili kapitalisti še bolj varno, si z denarjem snujejo lastne delavske organizacije. Nimajo sicer uspeha, ali dejstvo, da se je dobilo v vseh zemljah tudi delavcev, ki pljujejo zapeljani po bogato plačanih agentih v svojo lastno skledo, je žalostno dovolj in znači, da med delavstvom zavest lastne organizacije in pravih načel še ni prodrla do potrebne globine.

Delavsko zakonodajo vodijo v številnih državah ljudje, ki za to nimajo smisla, ali so pa pristopni prišepetanju kapitalističnih sil, ki so dostikrat oborožene z silnim magnetizmom, kateremu se ne morejo vsled njih slabosti upreti.

V naši državi je kapitalizem s pomočjo svojih eksponentov na vladi in v parlamentu dosegel posebne privilegije, ker zakon o redu in radu ne moremo imenovati drugače, kakor privilegij kapitalizmu. Koliko je ta zakon kapitaliste stal, seveda ne moremo soditi.

Kaj je pri takih razmerah storiti delavnim slojem?

To le:

Izvesti do skrajnosti krščansko delavsko organizacijo, katera edina stoji na nepremakljivi skali socialne pravičnosti, varstva siromašnih slojev, in enakosti kakor nas uči evangelij. Ta organizacija ne koleba in ne vara, ter v načelih ne daje nobenih koncesij.

Skrbeti za vzajemno zadržno gospodarstvo, kakor: ustanavljanje pridobitnih obrtniških zadrug in kozumov, ustanavljanje delavskih hranilnic in posojilnic itd.

Gojiti izobrazbo potom organizacije. Ustanovljati delavska izobraževalna društva.

Skrbeti za to, da dobi delavstvo jasne pojme o svojem pomenu in jasni pojem o kršč. soc. načelih in organizaciji.

Razcepamo in po materialističnih in kapitalistično brezverskih organizacijah v brezdelje in nezaupanje do organizacije potisnjeno delavstvo, se mora novo orienrirati. Ustvariti si mora trdnjavo, ki bo nedostopna kapitalizmu in prevari.

Delavstvo se mora v lastnem interesu krepko okleniti kršč. soc. organizacije, si ustvariti s tem enotno fronto proti kapitalizmu in njegovemu največjemu pomočniku, svobodomiselnemu brezverstvu.

Delavci, ako vam je boljša prihodnost mila, storite to!

J. G.

Drugače navzgor, drugače navzdol.

Naši javnosti je še v živem spominu magnatska velikodušnost pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, ko je šlo za to, da se izkaže ob kraljevi poroki — navzgor. Metal je z vilami in gradovi kakor bi bili tepke. Seveda je vse to imelo iti na račun tujih žepov. a nič zato — od gospo-

Kriza radi pomilostitve Stejčca.
„Vedno en član vlade pri kralju.“

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Včeraj se je vršila seja ministrskega sveta, ki ji je prisostvoval tudi minister Marković, ki je v to svrhu odgodil svoje potovanje na Bled. Minister za notranje zadeve Marinković je poročal o svojem bivanju na Bledu pri kralju, ki mu je poročal o položaju in mu izjavil, da ostane pri svoji ostavki na mesto ministra za notranje zadeve. Nato se je razpravljalo o pomilostitvi atentatorja Stejčca, glede katerega je kralj izjavil Marinkoviću, da ostane pri pomilostitvi. Vlada je sklenila, da naj minister pravde dr. Laza

Marković kljub temu odpotuje na Bled in ponovno poskuša doseči, da kralj umakne svojo odločitev.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Minister pravde dr. Laza Marković je odpotoval na Bled h kralju in ga bo skušal pregovoriti, da se atentator Stejčec ne pomiluje. V parlamentarnih progih se govori, da bo minister Marković v slučaju, če bo kralj ostal pri svoji odločitvi, podal ostavko. Vlada je sklenila, da bo v bodoče pri kralju vedno eden izmed članov vlade, ki mu bo svetoval in ga točno informiral o vseh stvareh.

Bolgarija obtožuje Jugoslavijo.

Kdo ruši mir na Balkanu. — Obsedno stanje v južni Srbiji.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Bolgarska vlada je prejela od Zveze narodov obtožnico, ki je bila Zvezi narodov predložena od bolgarske vlade proti državi SHS, Romuniji in Grčiji. V tej obtožnici se dokazuje, da je vseh nemirov v južnih krajih Srbije, ki jih pripisujejo Bolgarom, kriva bolgarska vlada. Dalje dokazuje v tej obtožnici bolgarska vlada, da hočejo države SHS, Romunija in Grčija kršiti mirovne pogodbe in rušiti mir na Balkanu. Zveza narodov poziva vsled tega bolgarsko vlado, da naj pošlje svojega zastopnika na sejo, ki se bo v tej zadevi vršila 15. t. m.

Belgrad, 3. julija. (Izvirno.) Dr. Ninčić je poročal v včerajšnji seji ministrskega sveta o konferenci med njim, Pašićem, našim poslanikom v Sofiji Rakićem in pooblaščenim ministrom Ljubom Nešićem radi note Bolgarski. Glede vrhovnega državnega sveta je bilo odločeno, da pripade odlo-

čitev glede oseb ki naj pridejo v ta svet in sicer za 6 oseb kralju. Od ostalih pripade 8 mest radikalcem, 8 mest demokratom in po eno mesto muslimanom desničarjem in samostojnim kmetom. Opoziciji ne pripade niti eno mesto. Glede oseb še ni sklenjeno ničesar definitivnega, ker se bo o tem ključu še razpravljalo v posameznih klubih.

Belgrad, 3. julija. (Izvirno.) Pri predsedniku Pašiću se je vršila seja med ministrom dr. Ninčićem, poslanikom v Sofiji Rakićem in pooblaščenim ministrom Ljubom Nešićem. Razpravljalo se je o nadaljnjem postopanju v Južni Srbiji. V dobro informiranih krogih se trdi, da je bilo sklenjeno v teh krajih proglasiti obsedno stanje in vse tožbe reševati po skrajšem vojaškem postopanju. Dalje je bilo sklenjeno, da se pozove vlade v Bukarešti in Atenah k skupnemu koraku.

Boj za notranje ministrstvo.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Z ozirom na odstop notranjega ministra dr. Marinkovića so radikali prvotno nameravali zahtevati to mesto za sebe, vendar so sedaj od te namere odstopili. Pač pa bodo zahtevali v slučaju, da se demokrati zedinijo glede novega kandidata za to mesto, da se osnuje mesto državnega podsekretarja, katero mesto bi moralo brezpogojno pripasti radikalom.

Dopisi.

Velenje. Rudarska Zveza je vložila več važnih zahtev za rudarje, med tem je najvažnejša točka, naj dobe rudarji zopet nazaj ukinjeno aprovizacijo po znižani ceni kot je bila do 10. decembra 1921 za 14 dnevno plačo; nato da zopet dobe samski rudarji nazaj svoj deputatni premog; potem o zopetnem sprejetju delavcev nazaj v delo, ki jih je Čuček svoj čas odpustil itd. Kaj pa delajo socialisti pri nas, kake zahteve so oni vložili? Nič, prav nič, za svoj konzum agitirata Čobal in Valenčak. Za rudarske koristi se ne brigata. Zato, delavstvo, spreglej in obrni tej stranki hrbet in pristopi k Rudarski Zvezi. — Strokovna Zveza rudarjev, Velenje.

Politični dogodki.

+ Boj za gavge. Današnja vlada, ki je na dosedanjih demokratični Karadjordjev dvor uvedla bizantinstvo in orientalski sijaj, se je uprla kralju ob — z državniškega stališča — malenkostni priliki, ko je hotel kralj vršiti pravico pomilostitve nad neznanim revolucionarjem Stejčcem. Toliko krvi je že teklo v komaj porojeni Jugoslaviji, toliko so že delovale gavge pod sedanjim režimom, da se človeku že naravnost gabi. Že iz zgolj dobrega okusa mladi kralj, ki preživlja prve tedne svojega zakona, ni mogel drugače, nego Stejčcevo smrtno obsodbo zavrniti in ukazati pomilostitev. Sedanja vlada tega ni doumela in je hotela kralja naravnost prisiliti, da se ukloni njegovi volji. Ker se ji to ni posrečilo, je kralju zagrozila, da je to zadnji pot, da se ona ukloni njegovi volji. Da, da — gospod Pašić hoče tudi v kralju imeti zgolj poslušno, slepo orodje, drugače ima pripravljeno enkrat črno, drugič belo roko... Pašić je največji madež evropske demokracije in največja ovira za poevropljenje Jugoslavije.

Jugoslovansko „državotvorstvo“.

Kar si pri nas prilaga naslov »državotvorstva«, je med ljudmi, ki so si še ohranili svobodo mnenja in čiste roke, na tako slabem glasu, da bi se vsak smatral razžaljenega, ako bi ga kdo označil za pristaša tega državotvorstva. Vemo torej, da ne razkrijemo nobene nove golote tega državotvorstva, ako navedemo nov slučaj, kako igrajo v njem glavno vlogo ljudje, ki so pravomočno obsojeni radi navadnih zločinov. Vendar je naslednji slučaj preznačilen za vso koruptnost sedanjega režima in elementov, ki ga podpirajo, značilno zlasti tudi za vlogo, ki jo v njem igrajo naše vojaške oblasti. Stvar posnemamo iz zagrebskega »Hrvata«.

Tu čitamo štiri dokumente, deloma fotografirane, iz katerih posnemamo:

Mihajlo Vukosavljević, dovršen pravnik in absolviran dijak visoke šole za trgovino in promet v Zagrebu, po rodu Srb, se je 12. maja t. l. obrnil na komandanta IV. armijske oblasti v Zagrebu, generala Tucakovića, s prošnjo, naj mu izposluje pomiloščnje, da mu ne bo treba nastopiti 2 letne ječe, v katero ga je l. 1917. obsodilo veliko vojaško sodišče po § 223. kaz. zak. (okradel je bil neko artistko!). Svojo prošnjo utemeljuje Vukosavljević s svojim delom za »narodno edinstvo« in svojim »državotvornim« prizadevanjem. Svoje za-sluge in uspehe našteva mož po vrsti tako-le:

Leta 1919. je prišel v Zagreb in se tam vpisal na vseučilišče. Takoj je razvil veliko »nacionalno državotvorno delo« in vse leto posvetil organizaciji Jugoslovanske nacionalistične omladine. Pridobil si je namah velik vpliv in ugled in bil izvoljen za podpredsednika Studentskega demokratskega kluba in za predsednika dijaškega stanovanskega urada. Prihodnje leto je bil izvoljen najprej za podpredsednika in potem za predsednika Jugoslovanskega akademičnega podpornega društva. Postal — pravi Vukosavljević dobesedno — »Homo Primus« (prvi mož) in najuglednejši omladinec v Zagrebu. Deloval je kot »varuh države« ter zasnoval in vodil vse protiblokaške demonstracije v Zagrebu. Njegovo delo je bilo tudi »briljantni sprejem regenta Aleksandra v Zagrebu«, on je »organiziral osebne regentove Akademske Garde«. Meseca aprila 1921. je vodil jugoslovansko delegacijo na mednarodni kongres v Pragi, na katerem je »zastopal jugoslovansko državo« in bil izvoljen za tajnika internacionalne dijaške konfederacije. Vukosavljević je osnoval »Narodno Odrano« — jugofašistovska organizacija! — in je član njegove izvršilne odbora ter »eden njenih najneumornejših delavcev in organizatorjev«. — Potem nadaljuje Vukosavljević: »Kot član demokratske stranke sem se istotako zelo odlikoval, tako da sem bil o priliki zadnjih mestnih volitev eden izmed kandidatov na listi demokratske stranke«. Končno se Vukosavljević sklicuje na bivšega armijskega komandanta Vasića in zagrebsko vojaško oblast sploh, kateri da so vsa tu opisana njegova politična dela dobro znana.

To Vukosavljevićevo vlogo je komandant general Tucaković takoj vzel v pretes in od podrejenih organov zahteval pojasnil.

Pomočnik generalštabnega načelnika polkovnik Simović je nato akt takoj rešil, potrdil vse Vukosavljevićeve navedbe in njegovo prošnjo toplo priporočal v ugodno rešitev. Pri tem je posebej opozoril, kako škodljive in dalekosežne bi bile posledice za vse narodno-politično delo v Zagrebu, ako bi moral Vukosavljević, tako ugleden član zagrebske vseučiliške mladine, v ječo.

Komandant Tucaković je nato akt nemudoma poslal na vojno ministrstvo, ki ga je prejelo 22. maja ter ga je z označbo »Nujno« še tisti dan poslalo v rešitev načelniku sodnega odseka.

Kakšna je bila končna rešitev v tej stvari, iz »Hrvata« ni razvidno. Pa tudi ni važno ne zanimivo. Vukosavljeviću gotovo vsak pomilostitev privošči; gre le za osvetlitev današnjega »državotvorstva« in v to svrhu zadostuje, kar vsebujejo objavljeni štirje dokumenti.

Draginjske doklade začasnih učiteljev.

Belgrad, 3. julija. (Izv.) Ministrstvo za prosveto je izdelalo spreminjalni predlog glede zakona, ki je določal, da se začasni učitelji in učitelji raznih praktičnih predmetov — kakor telovadbe, ročnega dela itd. — ne štejejo v vrsto ukaznih uradnikov in jim z ozirom na to niso pripadale draginjske doklade. Zakon, ki to odpravlja, bo v kratkem predložen narodni skupščini.

Agitirajte za »Novi čas«

SHS

Biči. V Koprivnici so zaprli služkinjo Zofijo Tkalič, češ, da je ukradla par ponošenih čevljev. Da izvije iz nje priznanje tatvine, jo je mladi gospod policijskega šefa, mladi gospod Desančič bil z bičem, čeprav je bila ženska proti koncu blagoslovljenega stanja. Zdravnik, ki je ubožico oddal v bolnico, kjer je v kratkem rodila, je ugotovil na njej težke poškodbe. Gospoda vicešefa zasleduje sedaj sodišče. On pa se izgovarja, da se ženske še dotakni ni. — Je čudno v državi SHS: Čil in zdrav greš na policijo, nihče se te ne dotakne, vendar pri nešes ven polno s krvjo podplutih klobas!

Javna varnost. V občini Darosavi, okraj Kolubar, belgraj. okrožje, so pustili hajduki pismo, v katerem zahtevajo od župana 10.000, od Tomića 21.000, od Raletića 25.000, Pankovića 15.000, od Arsenijevića 12.000, Stanojevića 17.000, in od nekega drugega 8000 dinarjev. Na koncu pisma je stalo: »Kdor najde to pismo, naj se ne upira, marveč naj takoj plača, ker mi smo bližni.« — »Gospodje« so blizu, a Belgrad tudi ni daleko.

Konkreten slučaj. Kadarkoli stavijo opozicionari posanci na ministra za notranje zadeve kako interpelacijo o batnanju, se gospod minister vedno izgovarja, da mu ni znan noben konkreten slučaj. »Hrv. Obrana« od 24. t. m. poroča: »19. t. m. je prišla orožniška patrula iz Kreševa v vas Bukovico pri Fojnici in pozvala Zelnika Murtića, naj gre z njimi v mlin. Murtić je ubogal in šel z njimi v mlin. Njegov oče in njegovi sosedi so začeli takoj sumiti, da ga bodo batinali in odšli so za njim. Orožniki so Murtića zaprli v mlin in ga začeli vpričo dveh občinskih starešin biti najprej s sabljami, s puškinimi kopiti ter ga suvati z nogami. Nato so ga tepli s palicami, dokler ni začela teči kri nesrečniku iz ust in nosa in dokler se ni onesvestil. Ko je oče slišal krike in udarce, je šel s svojimi tovariši v mlin, kjer so mu onesveščenega sina dvigali s tal in ga silili, naj si umije kri. — V Zgonjavi pri Trebinju pa se je zgodil sledeči slučaj: Sučrij Goletijatović je videl, kako je orožnik Rista Marić pretepaval neko dekle. Šel je bliže, da bi položaj bolj razvidel, nakar je Ristić s svojim tovarišem Josipovićem napadel še njega in ga do krvi pretepel. Oba orožnika pripadajo trebinskemu orožniškemu vodni. — Notranji minister ima konkretnih slučajev dovolj, samo volje mu manjka, volje!

Dnevni dogodki.

— Sijajna zmaga SLS v Mostah pri Ljubljani. Pri včerajšnjih občinskih volitvah v Mostah je sijajno zmagala lista SLS, katera je dobila 354 glasov in 22 odbornikov. Nasprotniki (demokrati, soc. demokrati, narodni socialisti in del komunistov), »neodvisne delavsko-kmečke liste« so dobili le 183 glasov in 11 odbornikov. Nadejamo se, da bo novi občinski odbor, v katerem je nad polovico delavskih zastopnikov, uspešno deloval v blagor vseh občanov. Udeležba je bila v splošnem slaba, volilo ni niti 50 odstotkov vseh upravičencev.

— Velik ljudski tabor se je včeraj vršil v Dravljah nad Ljubljano. Prišlo je

nad 3000 ljudi od vseh strani iz ljubljanske okolice. Na shod je prišlo par sto samostojnežev, ki so hoteli shod vzeti in na njem govoriti. Videč tisočglavo množico, so svoj načrt pokopali in se omejili na medklice. Toda tu niso imeli sreče. Na shodu sta govorila nisl. Brodar in ured. Kremžar. Sprejete so bile ostre resolucije. Tabor je sijajno izpadel. Ljudstvo je navdušeno za načela SLS.

— Kapitalistična brezsrčnost do lastnih rojakov. Dunajski »Delnicke Listy« z dne 21. junija t. l. poročajo: Predvčerajšnjem popoldne je padel v nezavest v Herrengasse uradnik Živnostenske banke g. M. Ljudje, ki so priskočili k omedlelemu, so spoznali, da se je to zgodilo od lakote. Usmiljeni ljudje v bližnji gostilni so gladnega uradnika pogostili, da je prišel k zavesti. To je grozna obsodba največjega češkega denarnega zavoda, ki ima na sto in sto milijonov dobička, pa pusti, da njegovi uslužbenci umirajo od glada. Nedavno je bilo odslovljenih skoraj 50 mlajših uradnikov iz Živnostenske banke, ki so se bili s poslanim obrnili na tukajšnjega generalnega konzula, da bi bili poslani domov po odgonu, češ, da nimajo denarja za železnico. Podoba je, da ne mislijo češkoslovaške oblasti iz strahu pred kapitalističnimi mogotci ničesar ukreniti in bo morala vsekako češka dunajska manjšina poskrbeti, da reši smrti svoje rojake-uradnike. — Banke in industrijska podjetja, ki delajo vsepovsod milijonske dobičke, nimajo za svoje nameščence — uradnike in delavce — nobenega srca, nobene vesti. Pač žalostna slika današnje kapitalistične dobe! — Nacionalizem kapitalistov v dejanju!

— Balkanizacija pri carini. Prejeli smo: V Vašem cenjenem listu od 26. junija t. l. št. 143 ste priobčili med Ljubljanskimi dogodki »Balkanizacija pri carini stalno napreduje«. Sporočam Vam svoje težave, katere imam jaz s carino. Za našo obrt potrebujemo surovine, katerih v naši državi nimamo. Zato jih moramo dobiti iz drugih držav. N. pr. sukanec ali podklade za klobuke itd. imam že dva meseca v Ljubljani na carini, pa ne dobim na noben način. Vse pismene priloge imajo tam, pa »nema« vremena, da bi se to naredilo. Kako se vse to podraži. Naj spredijo vsi, da se blago mora naprej plačati. Sedaj se pa za to sežijo ne more uporabiti, ker je že dva meseca na carini. Potem bo čakalo do prihodnje spomladi. Vse prizadete pa prosim, da se oglasijo, da bodo gospodje videli, da s tem režimom ne moremo biti zadovoljni. Zatorej pozivljam vse interesirane kroge, da se zberemo skupaj in protestiramo proti taki korupciji. To je vse naša krivda, da se tako dela, vsa naša potrpežljivost je tega kriva. Pokažimo tem gospodom, da so oni zaradi nas tukaj, ne pa tako, kakor si gospodje domišljujejo, da smo mi zaradi njih tu.

— Vojna posojila v češkoslovaškem parlamentu. Češkoslovaška vlada je bila končno izdelala zakonski načrt o povračilu prejšnjih vojnih posojil, s katerim so hoteli zaščiti v prvi vrsti korist malih podpisovalcev. Predloga je prišla v parlament, kjer so bile češke stranke voljne zanjo glasovati pod pogojem, da glasujejo zanjo tudi Nemci. Nemci pa so sodelovanje

odklonili, dasi bi bil zakon v prvi vrsti koristol nemškemu prebivalstvu, ki je bilo v mnogo večji meri udeleženo na vojnih posojilih nego češkoslovaško. Zaradi nemškega stališča je predloga že v odseku propadla in ker Nemci tudi v plenumu niso hoteli glasovati, je vlada predlogo umaknila.

— Rudarska stavka v severni Ameriki. Po washingtonskih vesteh se rudarska stavka v severni Ameriki hitro širi. Pred 14 dnevi je stavkalo le 100.000 rudarjev, do sedaj pa je naraslo število stavkajočih na 1.250.000.

— Ljudskošolska reforma na Češkoslovaškem. Češkoslovaški parlament razpravlja te dni o takimenovanem »malem šolskem zakonu«, s katerim se presoduje ljudsko šolstvo. Zakon ureja brez izjeme obvezen 8 letni šolski obisk in potem obvezni obisk nadaljevalne šole do 16. leta. S tem zakonom se ukinejo vse dosedanje šolske olajšave, kar zadene posebno Slovaško, ki je bila pod prejšnjim režimom v šolskem oziru zelo zanemarjena. Poleg dosedanjih predmetov se uvede v ljudske šole nauk o državljanstvu, državljanska vzgoja ter ročna dela za oba spola.

Ljubljanski dogodki.

Ij Sodalitas ss. Cordis za ljubljansko mesto bo imela svoj shod v ponedeljek 3. julija, ob 5. uri popoldne v poslovalnici Jugoslovanske tiskarne.

Ij Rokodelski dom. Danes zvečer ob 8. uri drbohrvatski tečaj.

Ij Sruštveni stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 5. julija 1922 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje dnevno od 18. do 20. ure informacije, Sv. Petra cesta šte. 12, prtljčno, desno.

Ij Seja odbora Leonove družbe. Jutri, torek, dne 4. t. m. ob 6. uri zvečer odborova seja, I. nadstropje v Jugoslovanski tiskarni. Odborniki prijazno povabljeni. — Predsednik.

Ij Slika naših slovanskih apostolov, bratov sv. Cirila in Metoda, izdelana v platnu v toledo-tehniki, se vidi na razstavi državnega Osrednjega zavoda za žensko obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 6, II. nadstr., lepo delo ženske domače obrti.

Raznoterosti.

r O konfiskaciji cerkvenih dragocenosti v Rusiji. Poroča nam dobro poučen poročevalec: Ob revoluciji 1918 se je konfisciralo v prvi vrsti nepremično premoženje samostanov, ki so razpolagali z bajnim bogastvom, dočim je nižja duhovščina bila po ruskem carskem sistemu sramotno nizko plačana. Zemlja, odvzeta samostanom je merila najmanj 2 milijona desetlin. Iz bank je sovjetska vlada vzela okrog 70 milijonov vrednostnih papirjev, pripadajočih cerkvi. Le ta pa je poleg tega še izgubila 50 milijonov rubljev, ki so bili namenjeni iz državne blagajne za cerkev. Veliko dragocenosti pa je enostavno zapadlo pleneči množici. Pri tej priliki je zlasti trpela zna-

menita Aleksandro-Nevska lava v Petrogradu. Baje so takrat opleni samostane za kakih 100 milijonov rubljev dragocenosti. Nedavno so pa v Moskvi konfiscirali okvir podobe slavne iverske Matere božje in cenijo njegovo vrednost na 8 milijonov rubljev v zlatu. Sploh pa se je l. 1910. kapital vseh samostanov v Rusiji cenil na bajno vsoto na 15 milijard rubljev v takratni valuti. Vseh samostanov je bilo najmanj en tisoč. Samo v Moskvi je samostanom pripadalo 1054 najemnih hiš in 22 hotelov. (Ruski samostani so se sploh zelo bavili z oddajanjem prenočišč, najprej romarjem in pa tudi drugim.) Eden najboljstejših samostanov je bila Trojicko-Sergijevska lava pri Moskvi. En altarni prt tega samostana se je cenil na 4 milijone nemških mark. Ena kadilnica je bila iz samega zlata ter je tehtala 5 funtov. Patriarhalne mašne obleke tega samostana so se cenile na 110 milijonov mark. Pečovska lava v Kijevu je imela 3 male svetilnice z 241 briljanti. Krste, v katerih so se shranjevale relikvije, so bile iz samega srebra, težkega 10—30 centov. V čudovskem samostanu imajo sveto podobo, ki je tako preobložena z dragocenimi kamni in ki je tako velika, da je še nihče ni mogel prav oceniti. Zvonove tega samostana so cenili pred vojsko na 10 milijonov mark. Če se bodo boljševiki lotili tudi zlatih plošč, s katerimi so obite kapele cerkva, bo ta najnovejši pohod prinesel še večje dragocenosti, kakor jih je dobil Cortes v Meksiki. Demokratični krogi ruske pravoslavne cerkve vele, da ta akt boljševiške vlade ne bo cerkvi nič škodil, ampak ji lahko prinesel neizmerno korist. Samostani v Rusiji zadnja stoletja sploh niso vršili svoje naloge. Sama duhovščina in lerne cerkve pa izhajajo dalje, ker jih vzdržuje sedaj popolnoma ljudstvo. Cerkev so sedaj bolj polne ko kdaj prej. In tudi med rdečimi armeji se nahajajo goreči obiskovalci cerkva. Podobe se bodo zopet napolnile z dragocenostmi. Kar se relikvij tiče, so boljševiki poskrbeli za nove svečenike; tako n. pr. štejejo škofa Hermogena toboškega in Andronika Permskega, ki sta bila ubita 1918. leta, med svetnike, pa tudi druge. Cerkevni in verski duh pa se zadnje čase poglobljeje tudi vsled velikih nesreč, lakote in gospodarske mizerije. — Zadnji čas se je v Rusiji veliko govorilo o jezuitih in salezijcih, ki imajo v kratkem priti. Bizantinski krogi širijo iz zavisti vest, da bodo boljševiki katoliške misijonarje zelo favorizirali. Poljakom misijonarji baje tudi niso po godu, ker da se s tem izpodriva v Rusiji poljski vpliv. Vse to so babje čenče; ruski narod bo v resnici samo hvaležen katoliškim misijonarjem, ki pridejo lajšati njegovo bedo.

Naša društva.

d Sentspetersko prosvetno društvo priredi v nedeljo, 9. t. m. celodnevni izlet na Sveto goro pri Litiji. Obljubljena nam je polovična vožnja. Podrobnosti se še objavijo.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Odgovorni urednik Jožef Rutar.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Stare, dobro ohranjene
vinske sode
vsake velikosti kupi
I. DELAVSKO KONSUMNO DRUŠTVO V LJUBLJANI.

Za pleskarska in ličarska dela

se najtopleje priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Tone Malgaj

pleskar in ličar :: Ljubljana :: Kolodvorska ulica 6.

F. BRUMAT Ljubljana
Vsakovrstno manufakturo in tkanine
po konkurenčni ceni.
Mesni trg 25. l.

Arhitekt in mestni stavbenik
VILJEM TREO
Ljubljana, Gosposvetska cesta 10
Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.
se priporoča za zgradbe vseh vrst
ter izvršuje načrte in proračune.

Tunel.

80

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Ethel je prikimala. »Pač«, je dejala, »včasih sem letela z Vanderstiffom čezenj. Toda v stroju tako vleče, da moraš zmerom liščati pajčolan pa ničesar ne vidiš.«

Ethel je govorila naravno in skromno; vsa njena bit je izžarevala priprostost in prisrčnost. In Allan se je vpraševal, zakaj se v njeni bližini niso počuli ugodno. Z njo ni mogel kramljati od srca. Morda ga je molil njen glas. V glavnem nahajaš v Ameriki dvoje vrst ženskih glasov: mehkega, ki zveni čisto globoko v glasilniku (tako je govorila Maud), in ostrega, nekoliko nosljajočega, ki se čuje drzno in vsiljivo. To je bil Etheljin glas.

Potem je Ethel odšla. Med vrati je še vprašala Allana, ali ne bi hotel ob priliki na njeni jahli na kratek izlet.

»Sedaj imam mnogo razprav, ki mi jemljejo ves čas,« je odvrnil Allan ter odprl Lloydovo pismo.

»No, potem pa drugič! Good bye!« je vzkliknila Ethel veselo ter odšla.

Pismo Lloydovo je vsebovalo le par besed. Bilo je brez podpisa: »Pazite na S. W.«

S. W. je bil S. Woolf. Allan je čutil v hipu, da mu kri vre v ušesih.

Ako ga Lloyd svari, ni brez vzroka! Ali je bil to Lloydov instinkt, ki je sumil? Lloydovi ogleduhi? Hude slutnje so ga obšle. Denarni posli niso bili njegova stvar in za S. Woolfovo panogo se ni brigal. To je bila stvar upravnega sveta in vsa leta je šlo sijajno.

Poklical je takoj Rasmussena, namestnika S.

Woolfa. Čisto nedolžno ga je naprosil, naj predlaga komisijo, ki bo obenem z njimi, Rasmussenom, natančno ugotovila sedanje sindikalno finančno stanje, češ, da bo spel kmalu začel z delom in bi rad vedel, kakšne vsote so razpoložljive, v najkrajšem času.

Rasmussen je bil distingviran šved, ki je bil v Ameriki ohranil svoje evropsko vljudnost med dvajsetletnim bivanjem.

Priklonil se je ter vprašal: »Ali želite, gospod Allan, da Vam komisijo predložim že danes?«

Allan je zamajal z glavjo: »Tako se vsekakor ne mudi, Rasmussen. Toda jutri dopoldne. Ali boste do tedaj mogli izbrati?«

Rasmussen se je smehljaj:

»Seveda!«

Tisti večer je Allan z uspehom govoril na zborovanju zaupnikov strokovnih zvez.

Tisti večer se je Rasmussen ustrelil.

Allan je prebledel, ko je izvedel. V hipu je poklical S. Woolfa nazaj ter takoj odredil tajno revizijo. Brzjav je pel noč in dan. Revizija je naletela na nerazrešljivo zmešanico. Izkazalo se je, da so poverbe, katerih višina se ni dala v hipu ugotoviti, bile zabrisane z napačnimi vkliki in prefiknimi manipulacijami. Ali je bil za to odgovoren Rasmussen ali S. Woolf ali kdo drugi, se ni dalo spoznati takoj. Dalje so našli, da je bila S. Woolfova bilanca zadnjega leta prikrita in da izkazuje rezervni zaklad pridanikljaj šest do sedem milijonov dolarjev.

7.

S. Woolf se je peljal čez morje, ne da bi količikaj slutil, da ga spremljata dva defektiva.

Prepričal se je, da je najbolje, če Allana o iz-

gubah obvesti. Toda pristavljal je, da se te izgube dajo z drugimi transakcijami, ki obelajo dobiček, izravnati na malenkost. Potem se je čutil svobodnejšega. Ko ga je brezlični brzjav obvestil o Rasmussenovem samomoru, ga je spreletela zona. Brzjavko za brzjavko je podil v New York. Izjavljal je, da jamči za Rasmussena in bo takoj odredil revizijo. Allan je odgovoril, naj ne brzjavlja več, temveč se takoj ob prihodu v New York javi pri njem.

S. Woolf ni niti slutil, da je tudi zanj nož že nabrušen. Se vedno je upal, da bo mogel revizijo voditi sam osebno in že kako našel rešitev. Morda je bil mrtvi Rasmussen celo njemu v rešitev! Da se izkoba na kopno, je bil pripravljen za vse — če treba, tudi za lopovstvo. In kar bi grešil nad mrtvim Rasmussenom, bi lahko poravnal pri njegovi družini.

Toliko da se je parnik v Hobokemu ustavil, že je Woolf sedel v svojem vozu ter se peljal v Wallstreet. Dal se je takoj javiti pri Allanu.

Allan ga je pustil čakati, pet minut, deset minut, četrt ure. Woolf se je čutil. In z vsako minuto je padal njegov pogum, ki se ga je bil nadihal do vrata. Ko ga je slednjič Allan pustil vstopiti, je skrival svojo omajano sigurnost v asmatičnem sopenju, kar se je pri njem slišalo čisto naravno.

S trdim klobukom na tilniku, s cigaro v ustih je vstopil ter začel govoriti že med vrati. »Svoje ljudi pustite čakati, gospod Allan, lo Vam rečem!« je zagrkal očitaloče med tolstim smehom ter se odkril, da si obriše pol s čela. »Kako Vam je?«

Allan se je dvignil: »O, lukaj ste. Woolf, je dejal mirno brez izdajalskega zvoka v glasu ter iskal z očmi nekaj na mizi.

(Dalje.)